

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 179/2012-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 4. apríla 2012 predbežne prerokoval sťažnosť M. T., B., zastúpenej JUDr. P. A., M. B. A., Ph.D., T., vo veci namietaného porušenia jej základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Bratislave č. k. 13 CoD 40/2011-184 z 31. októbra 2011 a uznesením Okresného súdu Bratislava III č. k. 31 D/344/2009-121 z 26. júla 2011 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť M. T. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 30. januára 2012 doručená sťažnosť M. T., B. (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej JUDr. P. A., M. B. A., Ph.D., T., vo veci namietaného porušenia jej základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Krajského

súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) č. k. 13 CoD 40/2011-184 z 31. októbra 2011 a uznesením Okresného súdu Bratislava III (ďalej len „okresný súd“) č. k. 31 D/344/2009-121 z 26. júla 2011. Obsahom napadnutých uznesení bolo rozhodnutie o dedičstve po poručiťke - matke sťažovateľky bez zanechania závetu. Účastníkmi konania o dedičstve sú sťažovateľka a Ing. A. V., sestra sťažovateľky.

Sťažovateľka vo svojej sťažnosti v tejto súvislosti uvádza:

„Sťažovateľka po zistení, že v pôvodnom dedičskom konaní právoplatne skončenom Osvedčením o dedičstve nebol prejednaný vsetok majetok poručiťky, podala dňa 01.06. 2009 návrh na dodatočné dedičské konanie na Okresný súd Bratislava III. Uvedenému konaniu bola Okresným súdom Bratislava III. pridelená sp. zn. 31D/344/2009.“

Sťažovateľka okrem iného v sťažnosti uviedla:

«Dňa 28. 05. 2010 sťažovateľka doplnila svoj návrh na dodatočné dedičské konanie o LV 1485 a LV 2040, ktoré tiež neboli prejednané v pôvodnom dedičskom konaní.

Dňa 06. 10. 2010 sa uskutočnilo pred uvedeným notárskym úradom prvé dedičské pojednávanie. Na tomto dedičskom pojednávaní sa stalo zrejším, že dohoda medzi účastníkmi konania nie je reálna.

Navzdory tomu, že dohoda účastníkov konania sa javila ako nereálna, predložila sťažovateľka dňa 14. 10. 2010 notárke písomne návrh dohody, (z dôvodu, aby nedochádzalo k zbytočným prietahom a vec bola pokiaľ možno vyriešená nesorovo) podľa ktorej bola ochotná vyplatiť spoludedičku V. z jej prípadného dedičského podielu, ktorý má na ňu pripadnúť v dodatočnom dedičskom konaní (bez započítania daru). ...

Dňa 03. 03. 2011 sa sťažovateľka telefonicky informovala na stav predmetného dedičského konania a bola súdnou komisárkou JUDr. M. informovaná, že jej podanie nebolo zaslané druhej účastníčke konania k vyjadreniu, zároveň jej však bol oznámený termín nového pojednávania na deň 12. 04. 2011.

V rámci predmetného telefonického rozhovoru požiadala sťažovateľka o zaslanie zápisnice z pojednávania zo dňa 06. 10. 2010 a súdna komisárka JUDr. M. sťažovateľke oznámila, že z tohto pojednávania sa zápisnica nerobila. ...

Dňa 07. 03. 2011 zaslala sťažovateľka notárke M. žiadosť o vydanie rozhodnutia.

V uvedenej dedičskej veci žiadala sťažovateľka započítať dar od poručiťky účastníčke V., ktorý získala na základe darovacej zmluvy zo dňa 23. 07. 2004 a to byť zapísaný na liste vlastníctva č. 3097, pre Obec B., katastrálne územie N. , umiestnený v bytovom dome súp. č. 1283 na parcele 13422/1. S týmto započítaním dedička V. súhlasila.

Sťažovateľka ďalej v rámci uvedeného dodatočného dedičského konania niekoľkokrát upozorňovala na to, že dedička V. uzavrela s poručiťkou v roku 2004 dokument označený ako kúpna zmluva, ktorej predmetom je nehnuteľnosť vedená na LV 484 kat. územie Z. ako záhradná chata súp. č. 651 na par. č. 3545 vo výmere 48 m², parc. č. 3545 zastavané plochy vo výmere 48m² a záhrada na parc. č. 3546 vo výmere 427m² pod BI v celosti a kúpna cena ktorá bola 47.000,- SKK je i na tu dobu (2004) neprimerane nízka. Sťažovateľka našla v pozostalosti sestry poručiťky E. S., zomrelej dňa 08. 05. 2010 kópiu uvedenej kúpnej zmluvy z 08. 03. 2004. Vklad bol povolený Správou katastra dňa 18. 03. 2004 pod V 1343/04. Z tejto zmluvy vyplýva, že predmetné nehnuteľnosti boli podľa článku 2) kúpené kupujúcou za 47.000,- SKK. Podľa článku 3) bola hodnota nehnuteľnosti určená znalcom Ing. K. B., v znaleckom posudku zo dňa 15. 10. 2003 sumou 322.040,- SKK. Z uvedeného teda vyplýva, že dedička V. „kúpila“ uvedenú nehnuteľnosť výhodnejšie o sumu 275.040,- SKK oproti znalcom zistenej úradnej cene.

Sťažovateľka žiadala prevedenie dôkazu originálom kúpnej zmluvy z 08. 03. 2004, podľa ktorej bol vklad vlastníckeho práva povolený Správou katastra B. dňa 18. 03. 2004 pod V 1343/04, prípadne znaleckým posudkom znalca Ing. Ing. K. B. zo dňa 15. 10. 2003.

Sťažovateľka žiadala, analogicky ako v prípade započítania hodnoty bytu, započítať aj hodnotu o ktorú účastníčka V. „kúpila“ výhodnejšie záhradu s chatou a to sumu 275.040,- SKK oproti úradnej cene, ktorá bola určená znalcom Ing. B.

V rámci uvedeného dedičského konania nebola táto vec súdnym komisárom prejednávaná a nebol vykonaný ani dôkaz uvedenou kúpnu zmluvou a na pojednávaní dňa 05. 05. 2011 bol urobený súpis aktív a pasív a účastníci boli poučení, že uznesenie o dedičstve im príde cestou Okresného súdu Bratislava III.»

Sťažovateľka pritom poukazuje na to, že dedičské konanie nebolo vedené štandardným spôsobom.

Zo sťažnosti (ako aj z priloženej dokumentácie) vyplýva, že okresný súd „vydal... uznesenie 31D/344/2009-121, ktorým: Ad I.: určil všeobecnú cenu majetku poručiťky sumou 1570,- Eur, kt. je čistou hodnotou dedičstva, Ad II.: potvrdil, že dedičstvo pozostávajúce z tam uvedených nehnuteľností, konkrétne nehnuteľnosti uvedené na LV č. 1585 nadobúda sťažovateľka a nehnuteľnosti uvedené na LV č. 1485, 2040, 1875 nadobúda dedička A. V.,

Ad III.: priznal notárovi ako súdnemu komisárovi odmenu vo výške celkom 41,60 €,., Ad IV.: zaviazal dedičov uhradiť odmenu podľa tam uvedených pomerov., Ad V.: Uhradiť súdny poplatok 6,50 €.“.

Proti tomuto rozhodnutiu sa sťažovateľka odvolala, pričom za odvolacie dôvody uviedla:

- neúplnosť a neurčitosť rozhodnutia,
- neúplne zistený skutkový stav veci,
- nevykonanie dôkazov potrebných na zistenie rozhodných skutočností, čo viedlo k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- nesprávne právne posúdenie veci,
- neuvedenie právne relevantného spôsobu, akým došlo k uzavretiu obchodu (uzavretie napadnutej kúpnej zmluvy; v tejto súvislosti napáda rozpor medzi dohodnutou kúpnu cenou a medzi cenou určenou znaleckým posudkom; poukazuje na neodôvodnené zvýhodnenie svojej sestry oproti nej v dedičskom konaní o 9 129,65 €).

V súvislosti so svojimi námietkami poukazuje sťažovateľka na príslušné ustanovenia Občianskeho zákonníka (§ 473, § 479, § 484), v súlade s ktorými žiadala «*analogicky ako v prípade započítania hodnoty bytu, započítať aj hodnotu o ktorú dedička V. „kúpila“ výhodnejšie záhradu s chatou a to sumu 275.040,- SKK (9.129,66 €) oproti úradnej cene, ktorá bola určená znalcom Ing. B. Čistú hodnotu majetku poručiťky súd ustálil na 1.570,- €.*».

Krajský súd ako súd odvolací uznesením č. k. 13 CoD 40/2011-184 z 31. októbra 2011 uznesenie okresného súdu č. k. 31 D/344/2009-121 z 26. júla 2011 potvrdil (uznesenie

krajského súdu bolo sťažovateľke doručené 1. decembra 2011). Podľa názoru sťažovateľky „rozhodnutie odvolacieho súdu je nepresvedčivé a popiera základné princípy spravodlivého procesu, ktorého výsledkom by malo byť rozhodnutie predvídateľné pre účastníkov konania. Odvolací súd potvrdil v celom rozsahu rozsudok prvostupňového súdu a stotožnil sa s jeho odôvodnením...“.

Podľa názoru sťažovateľky „Odvolací súd konal týmto spôsobom vadne a osvojil si nesprávne právne posúdenie veci súdom prvého stupňa, nezistil riadne skutkový stav. Odvolací súd ako aj okresný súd nesprávne právne vec posúdili a nevyhodnotili skutkovo správne navrhované dôkazy.“. Argumentuje pritom tým, že «nenapádala platnosť zmluvy, pretože túto s ohľadom na plynutie času, ako aj plynutie premlčacích lehôt napadnúť nechce, nemôže, a ani zákon to po nej nevyžaduje, tak ako sa pokúša dovodzovať odvolací súd, ale žiadala súdy, aby „iba“ akceptovali tú skutočnosť, že dedička V. uzavrela kúpnu zmluvu tak „výhodne“, že to má znaky simulovaného úkonu (možno to tak kvalifikovať) a že týmto obchodom získala zvýhodnenie oproti sťažovateľke. Sťažovateľka má za to, že ako Okresný, tak aj Krajský súd si mohli urobiť relevantný právny názor po overení predloženej kúpnej zmluvy spočívajúci v tom, že obchod možno hodnotiť ako účelový najmä pre markantný rozdiel medzi kúpnu cenou (47.000,- Sk) a všeobecnou hodnotou určenou znalcom (322.040,- SKK).».

V tejto súvislosti je sťažovateľka toho názoru, že „že všeobecné súdy nezohľadnili fakt, že rozdiel medzi skutočnou hodnotou nehnuteľnosti a tzv. kúpnu cenou je tak významný, že za bezplatné nadobudnutie v zmysle § 484 Obč. Z, je treba považovať rozdiel medzi zaplatenou cenou a skutočnou cenou nadobudnutého majetku v dobe nadobudnutia. Dôkaz k takémuto vyhodnoteniu bol sťažovateľkou poskytnutý v podobe kúpnej zmluvy. ...

Dôležitou je pre posúdenie veci iba skutočnosť, že došlo k zvýhodneniu dedičky V. a to o 275.040,- SKK (9.129,66 €) oproti sťažovateľke. Toto ani jeden zo súdov nehodnotili. Je teda zrejmé, že v uvedenom dodatočnom dedičskom konaní nemali účastníci konania rovné postavenie. Sťažovateľka upozorňovala ako súd prvého stupňa, tak aj odvolací súd na to, že konanie je vedené súdnym komisárom neštandardne (ako uvádzala vyššie), napriek tomu sa touto otázkou ani prvostupňový, ani odvolací súd nezaoberal.

Takýmto prístupom Krajského súdu v Bratislave bolo porušené ústavné právo sťažovateľky zakotvené v čl. 46 ods. 1) a čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky. “.

V nadväznosti na uvedené sťažovateľka žiada, aby ústavný súd podľa § 52 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) odložil vykonateľnosť právoplatného rozhodnutia, a to č. k. 13 CoD 40/2011-184 z 31. októbra 2011.

Ďalej sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„I. Základné právo sťažovateľky na spravodlivé súdne konanie, vyplývajúce z čl. 6 ods. 1. Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 Ústavy SR uznesením Krajského súdu v Bratislave č. j. 13CoD 40/2011-184, IČS: 1309204249, zo dňa 31. 10. 2011 a uznesením Okresného súdu Bratislava III, č. k. 31D/344/2009-121 zo dňa 26. 07. 2011 porušené bolo.

II. Uznesenie Krajského súdu v Bratislave č. j. 13CoD 40/2011-184, IČS: 1309204249, zo dňa 31. 10. 2011 a uznesenie Okresného súdu Bratislava III. č. k. 31D/344/2009-121 zo dňa 26. 07. 2011 sa zrušuje a vec sa vracia Okresnému súdu Bratislava III. na ďalšie konanie.

III. Krajský súd v Bratislave je povinný uhradiť sťažovateľke trovy konania do 15 dní odo dňa doručenia tohto nálezu na účet právneho zástupcu sťažovateľky. “

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Za zjavne neopodstatnenú možno považovať sťažnosť vtedy, keď namietaným postupom orgánu verejnej moci alebo jeho rozhodnutím nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu verejnej moci alebo jeho rozhodnutím a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. O zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide preto vtedy, ak pri jej predbežnom prerokovaní ústavný súd nezistil možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie (napr. I. ÚS 140/03, IV. ÚS 166/04, IV. ÚS 136/05, II. ÚS 98/06, III. ÚS 198/07, IV. ÚS 27/2010).

1. K namietanému porušeniu základných práv sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením okresného súdu č. k. 31 D/344/2009-121 z 26. júla 2011

System ochrany základných práv a slobôd garantovaných ústavou je založený na princípe subsidiarity, ktorý určuje aj rozsah právomoci ústavného súdu pri poskytovaní ochrany základným právam a slobodám vo vzťahu k právomoci všeobecných súdov (čl. 142 ods. 1 ústavy), a to tak, že všeobecné súdy sú primárne zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov, ale aj za dodržiavanie základných práv a slobôd (IV. ÚS 23/05).

Podľa princípu subsidiarity vyplývajúceho z poslednej vety čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje ústavný súd o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Vzhľadom na takto vymedzený princíp subsidiarity ustanovený v čl. 127 ods. 1 ústavy je vylúčená právomoc ústavného súdu meritórne konať a rozhodovať o sťažovateľkou uplatnených námietkach porušenia jej práv napadnutým uznesením okresného súdu. Ochrany svojich práv sa sťažovateľka mohla domáhať a aj sa domáhala podaním odvolania proti napadnutému uzneseniu okresného súdu.

Ústavný súd z týchto dôvodov sťažnosť sťažovateľky v časti, ktorá smeruje proti napadnutému uzneseniu okresného súdu, odmietol z dôvodu nedostatku svojej právomoci podľa § 25 ods. 2 prvej vety zákona o ústavnom súde (obdobne napr. IV. ÚS 405/04, III. ÚS 133/05, III. ÚS 290/06, III. ÚS 288/07).

2. K namietanému porušeniu základných práv sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením krajského súdu č. k. 13 CoD 40/2011-184 z 31. októbra 2011

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Ústavný súd nie je súdom vyššej inštancie rozhodujúcim o opravných prostriedkoch v rámci sústavy všeobecných súdov. V zásade preto nie je oprávnený posudzovať správnosť skutkových a následne na nich založených právnych záverov všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov v konkrétnom prípade viedli k rozhodnutiu (obdobne napr. III. ÚS 78/07, IV. ÚS 27/2010). Úlohou ústavného súdu nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov (II. ÚS 193/2010).

Do právomoci ústavného súdu v konaní podľa čl. 127 ústavy však patrí kontrola zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Skutkové a právne závery súdu

môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvodené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02, III. ÚS 271/05, III. ÚS 153/07). Z týchto hľadísk ústavný súd preskúmal sťažnosť sťažovateľky namietajúcej porušenie základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde.

Podľa čl. 47 ods. 3 ústavy všetci účastníci sú si v konaní podľa odseku 2 rovní.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

Článok 46 ods. 1 ústavy je primárnym východiskom pre zákonom upravené konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky príslušných na poskytovanie právnej ochrany garantovanej v siedmom oddiele druhej hlavy ústavy (IV. ÚS 115/07).

Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu nemožno vidieť medzi základným právom podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právom podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru zásadnú odlišnosť (II. ÚS 71/97), a preto sa ich porušenie skúma spoločne.

Základom argumentácie sťažovateľky týkajúcej sa porušenia čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru je tvrdenie, že *„ani prvostupňový a ani druhostupňový súd nerešpektovali ustanovenie § 484 OZ a tým, že nepripustili započítanie o ktoré výhodnejšie kúpila byt Ing. V., túto nedôvodné zvýhodnili a nezabezpečili tak rovné postavenie sťažovateľky v predmetom konaní a tým porušili jej právo na spravodlivý súdny proces. Ďalej sťažovateľka vidí porušenie v tom, že ani súd prvého stupňa a ani odvolací súd sa nezaoberali jej námietkami týkajúcimi sa toho, že konanie nebolo súdnym komisárom*

vedené štandardne, teda, že sa nerobila riadna protokolácia, súdna komisárka viedla jednanie s druhou účastníčkou ako pred zahájením pojednávania, tak aj po skončení pojednávania.“

Výhrada sťažovateľky sa týka najmä toho, že „nie je zrejmé o aké zákonné ustanovenie sa vlastne súd prvého stupňa opieral. Prvostupňový súd sa absolútne nezaoberal pomerom medzi dohodnutou kúpnu cenou a medzi cenou určenou znaleckým posudkom, ktorý v odôvodnení ani nezmieňuje. Sťažovateľka má za to, že v tejto veci nie je vôbec rozhodná skutočnosť akým spôsobom došlo k uzavretiu obchodu (ako rozoberá I st. súd), ale skutočnosť, že došlo k právnemu úkonu (ktorý možno označiť za dissimulovaný), ktorým bola dedička V. neodôvodnene zvýhodnená o 275.040,- SKK (9.129,65 €) oproti sťažovateľke.

Sťažovateľka sa pri svojej argumentácii ďalej odvolávala na ustanovenie § 484 zákona č. 40/1964 Zb., v platnom znení kde sa uvádza, že súd potvrdí nadobudnutie dedičstva podľa dedičských podielov. Pri dedení zo zákona sa dedičovi do jeho podielu započíta to, čo za života poručiteľa od neho bezplatne dostal, pokiaľ nejde o obvyklé darovania; ak ide o dediča uvedeného v ustanovení § 473 ods. 2, Obč. zák. započíta sa okrem toho aj to, čo od poručiteľa bezplatne dostal dedičov predok. Pri dedení zo závetu treba toto započítanie urobiť, ak na to dal poručiteľ príkaz alebo ak by inak obdarovaný dedič bol oproti dedičovi uvedenému v ustanovení § 479 neodôvodnene zvýhodnený.“

V tejto súvislosti uvádza, že „z odbornej literatúry, ako aj z ustálenej rozhodovacej praxe vyplýva, že bezodplatnosť je širší pojem, a preto sa ním na účely § 484 obč. zák. rozumejú všetky právne úkony, spravidla zmluvy, ktorými dedič niečo nadobudol od poručiteľa, pričom pomer medzi dohodnutou odplatom za majetok poručiteľa a jeho skutočnou hodnotou bol tak výrazný, že ho možno kvalifikovať ako simulovaný právny úkon. Z predloženej kópie uvedenej kúpnej zmluvy teda vyplýva markantný rozdiel medzi kúpnu cenou 47.000,- Sk (1.560,-€) a všeobecnou hodnotou určenou znalcom 322.040,- SKK (10.689,77 €). Cena, za ktorú teda dedička V. získala uvedenú nehnuteľnosť je na úrovni 14,56% všeobecnej hodnoty nehnuteľnosti určenej znalcom, čo je flagrantný prípad, kedy úkon možno kvalifikovať ako simulovaný. Trhová cena uvedenej nehnuteľnosti bola v tej

dobe však podstatne vyššia aj ako je cena úradná, zistená znaleckým posudkom. Je zrejmé, že dedička A. V. bola neodôvodnene zvýhodnená. Význam započítania v dedičstve spočíva vtom, že odstraňuje neopodstatnené zvýhodnenie niektorých dedičov.“

Podľa § 473 ods. 2 Občianskeho zákonníka ak nededí niektoré dieťa, nadobúdajú jeho dedičský podiel rovnakým dielom jeho deti. Ak nededia ani tieto deti alebo niektoré z nich, dedia rovnakým dielom ich potomci.

Podľa § 479 Občianskeho zákonníka maloletým potomkom sa musí dostať aspoň toľko, koľko robí ich dedičský podiel zo zákona, a plnoletým potomkom aspoň toľko, koľko robí jedna polovica ich dedičského podielu zo zákona. Pokiaľ tomu závet odporuje, je v tejto časti neplatný, ak nedošlo k vydedeniu uvedených potomkov.

Podľa § 484 Občianskeho zákonníka súd potvrdí nadobudnutie dedičstva podľa dedičských podielov. Pri dedení zo zákona sa dedičovi do jeho podielu započíta to, čo za života poručiteľa od neho bezplatne dostal, pokiaľ nejde o obvyklé darovania; ak ide o dediča uvedeného v ustanovení § 473 ods. 2 Občianskeho zákonníka, započíta sa okrem toho aj to, čo od poručiteľa bezplatne dostal dedičov predok. Pri dedení zo závetu treba toto započítanie urobiť, ak na to dal poručiteľ príkaz alebo ak by inak obdarovaný dedič bol oproti dedičovi uvedenému v ustanovení § 479 Občianskeho zákonníka neodôvodnene zvýhodnený.

Vzhľadom na uvedené sťažovateľka žiada analogicky v prípade započítania hodnoty započítať aj cenu, o ktorú jej sestra „kúpila“ výhodnejšie záhradu s chatou, a to o sumu 275 040 Sk oproti úradnej cene, ktorá bola určená znalcom.

Krajský súd svojej rozhodnutie odôvodnil takto:

„Po preskúmaní spisu odvolací súd zistil, že súd prvého stupňa v konaní postupoval správne, keď na základe údajov dedičov a pripojených listinných dôkazov pristúpil k prešetreniu stavu majetku poručiteľky existujúceho v dobe jej smrti, rozhodujúcej podľa § 460 Občianskeho zákonníka pre nadobudnutie dedičstva a vykonal následne na základe

výsledkov šetrenia súpis aktív a pasív dedičstva podľa § 175m O. s. p. Za opodstatnenú nepovažoval námietku odvolateľky, že započítanie do dedičského podielu Ing. A. V. mala byť započítaná nehnuteľnosť vedená na LV č. 484 kat. územie Z. ako záhradná chata sup. č. 651 na parc. č. 3545 vo výmere 48 m², parc. č. 3545 zast. pl. vo výmere 48 m² a záhrada na par. č. 3546 o výmere 427 m² pod B1.

Dedičské konanie je konaním nesporným a súdu neprináleží v ňom spor týkajúci sa skutkovej stránky podstaty veci s konečnou platnosťou riešiť, teda autoritatívne rozhodnúť, či sporná kúpna zmluva zo dňa 8. 3. 2004 je alebo nie je simulovaný (disimulovaný) právny úkon. Z obsahu spisu, ale ani z odvolania odvolateľky nevyplýva, že by odvolateľka namietala neplatnosť tejto zmluvy v inom konaní. Z týchto dôvodov kúpnu zmluvu zo dňa 8. 3. 2004 je potrebné považovať za platnú (keďže v inom konaní nebol preukázaný opak) a nie je možné ju v zmysle § 484 Občianskeho zákonníka považovať za dar poručiteľky Ing. A. V. a teda ho započítať do jej dedičského podielu.

Z uvedených dôvodov odvolací súd poukazujúc v ostatnom na odôvodnenie prvostupňového rozhodnutia napadnuté rozhodnutie súdu prvého stupňa ako vecne správne podľa § 219 ods. 1, 2 O. s. p. potvrdil.“

Pri posudzovaní otázky, či mohlo byť napadnutým uznesením krajského súdu porušené základné právo sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, bolo preto potrebné zohľadniť nielen odôvodnenie napadnutého uznesenia krajského súdu, ale aj napadnuté uznesenie okresného súdu, s odôvodnením ktorého, ako už bolo uvedené, sa krajský súd stotožnil, pretože podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu odôvodnenia rozhodnutí prvostupňového súdu a odvolacieho súdu nemožno posudzovať izolovane (II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08), pretože prvostupňové a odvolacie konanie z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok. Tento právny názor zahŕňa aj požiadavku komplexného posudzovania všetkých rozhodnutí všeobecných súdov (tak prvostupňového, ako aj odvolacieho a dovolacieho), ktoré boli vydané v priebehu príslušného súdneho konania (IV. ÚS 350/09).

V relevantnej časti odôvodnenia označeného uznesenia okresného súdu, s ktorou sa stotožnil aj krajský súd vo svojom potvrdzujúcom uznesení a ktorá bola týmto súdom prevzatá z prvostupňového uznesenia, sa uvádza:

„Hodnota novoobjaveného majetku poručiťky je určená sumou 1.570,- eur, čo v prepočte na Sk predstavuje sumu 47.298,- Sk. Pri určení hodnoty jednotlivých nehnuteľností súd vychádzal z cenového predpisu - zákona č. 582/2004 Z. z. o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady.

Aby podiely dedičiek boli rovnaké z novoobjaveného majetku poručiťky patrí dedičke Ing. A. V. poľnohospodárska pôda v hodnote 38 213,- Sk a dedičke M. T. suma 9 085,- Sk. Súd potvrdil dedičke M. T. pôdu v hodnote 337,- eur t. j. sumu vyššiu než jej patrí a preto ju zaviazal na výplatu rozdielu vo výške 35,- eur, ktorú je povinná uhradiť dedičke Ing. A. V. do 3 dní od právoplatnosti tohto uznesenia.

Pokiaľ ide o Kúpnu zmluvu zo dňa 08. 03. 2004, ktorej vklad bol povolený Správou katastra pod č. V 1343/04 dňa 18. 3. 2004, kde predmetom prevodu boli nehnuteľnosti zapísané na L V č. 484 kat. úz. Z., parc. č. 3545 zast.pl, vo výmere 48m², na ktorej je postavená záhradná chatka súp. č. 651, parc. č. 3546 záhrada vo výmere 427m² za kúpnu cenu 47.000,- Sk, uzavretú medzi poručiťkou M. K. ako predávajúcou na jednej strane a Ing. A. V. ako kupujúcou na druhej strane, má súd za to, že ide o odplatný prevod, pričom bolo ponechané na vôli strán dohodnúť si výšku kúpnej ceny. Ak teda došlo k ponuke na jednej strane a k prijatiu návrhu stranou druhou, má súd za to, že ponuka ohľadom kúpnej ceny bola akceptovaná aj druhou stranou a jej prijatím bol právny úkon zavŕšený. Preto súd nemá dôvod v ďalšom sa ním zaoberať.

Pretože k dohode o vyporiadaní dedičstva nedošlo, súd s poukazom na zistený skutkový stav a citované zákonné ustanovenia podľa § 175q ods. 1 písm. d/ O. s. p. potvrdil nadobudnutie dedičstva podľa zákonných dedičských podielov, pričom postupoval pri dedení poľnohospodárskej pôdy podľa § 21 ods. 1 a § 23 ods. 1 zák. č. 180/1995 Z. z., zohľadnil aj započítanie podľa ust. § 484 Občianskeho zákonníka a rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku uznesenia.“

Ako už bolo uvedené, skutkové a právne závery súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvodené závery boli zjavne neodôvodnené alebo

arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody. O zjavnú neodôvodnenosť alebo arbitrárnosť súdneho rozhodnutia ide spravidla vtedy, ak ústavný súd zistí interpretáciu a aplikáciu právnej normy zo strany súdu, ktorá zásadne popiera účel a význam aplikovanej právnej normy, alebo ak dôvody, na ktorých je založené súdne rozhodnutie, absentujú, sú zjavne protirečivé alebo popierajú pravidlá formálnej a právnej logiky, prípadne ak sú tieto dôvody zjavne jednostranné a v extrémnom rozpore s princípmi spravodlivosti (III. ÚS 305/08, IV. ÚS 150/03, I. ÚS 301/06).

Ústavný súd je toho názoru, že krajský súd, ako aj pred ním okresný súd sa dostatočne vysporiadali s námietkou sťažovateľky týkajúcou sa započítania novoobjaveného majetku do dedičských podielov dedičiek. Vzhľadom na to podľa ústavného súdu nemožno dospieť k záveru, že by napadnuté uznesenie krajského súdu bolo potrebné považovať za zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. Bolo nepochybne v právomoci krajského súdu príslušné zákonné ustanovenia vyložiť spôsobom, akým sa to v tejto veci stalo. Rovnako nemožno dospieť ani k záveru, že by bol výklad krajského súdu z ústavného hľadiska neospravedliteľný a neudržateľný v takej miere, aby v dôsledku toho mohlo dôjsť k porušeniu niektorého zo sťažovateľkou označených práv. Podľa názoru ústavného súdu sa krajský súd vysporiadal so všetkými odvolacími námietkami ústavne akceptovateľným spôsobom.

Podľa názoru ústavného súdu takéto zdôvodnenie vzhľadom na nevyhnutnú spätosť prvostupňového uznesenia a druhostupňového uznesenia (II. ÚS 78/05) nesignalizuje porušenie základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu, a to predovšetkým na už zdôraznený právny záver okresného súdu vo veci sťažovateľky. Napokon, akceptovateľnosť uvedeného stručného odôvodnenia potvrdzuje aj § 219 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku, podľa ktorého ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody. Krajský súd teda nebol povinný vo svojom

rozhodnutí opakovať právne závery okresného súdu týkajúce sa vecnej podstaty predmetu súdneho konania vo veci sťažovateľky, ak sa s týmito závermi výslovne stotožnil.

Podľa ústavného súdu preto medzi namietaným uznesením krajského súdu a obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru neexistuje taká príčinná súvislosť, ktorá by naznačovala reálnu možnosť vysloviť ich porušenie po prípadnom prijatí sťažnosti na ďalšie konanie.

Sťažovateľka namieta aj porušenie svojho základného práva podľa čl. 47 ods. 3 ústavy, t. j. namietala porušenie rovnosti v napadnutom dedičstve. Sťažovateľka však neuviedla žiadne osobitné dôvody alebo okolnosti, ktorými by namietané porušenie tohto základného práva doložila, iba poukázala na to, že v odvolaní upozornila krajský súd, že konanie na okresnom súde bolo vedené neštandardným spôsobom.

S ohľadom na sťažovateľkou namietané porušenie jej základného práva garantovaného v čl. 47 ods. 3 ústavy ústavný súd poukazuje na to, že sťažovateľka v sťažnosti neuviedla, čo považuje za porušenie tohto svojho základného práva. Pokiaľ porušenie svojho základného práva upraveného v čl. 47 ods. 3 ústavy odvodzuje od svojho nesúhlasu so započítaním novoobjaveného majetku do dedičských podielov aj s jej poukazaním na neštandardné vedenie dedičského konania okresným súdom, ústavný súd uvádza, že podľa jeho názoru neexistuje medzi namietaným uznesením krajského súdu a obsahom uvedeného základného práva podľa čl. 47 ods. 3 ústavy taká príčinná súvislosť, ktorá by naznačovala reálnu možnosť vysloviť jeho porušenie po prípadnom prijatí sťažnosti na ďalšie konanie.

Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd dospel k záveru, že krajský súd postupoval v danej veci v súlade so svojimi právomocami a jeho postup v danej veci bol logický a predvídateľný, majúci oporu aj v príslušných právnych predpisoch, a preto možno napadnuté uznesenie krajského súdu označiť ako ústavne akceptovateľné. Námietky sťažovateľky obsiahnuté v jej sťažnosti predstavujú podľa názoru ústavného súdu iba

polemiku so závermi všeobecných súdov, ktorá však sama osebe nie je spôsobilá posunúť vec do ústavnoprávnej roviny.

Ústavný súd vzhľadom na to uzavrel, že napadnuté uznesenie krajského súdu nebolo spôsobilé vo svojich dôsledkoch zasiahnuť do v sťažnosti označených práv sťažovateľky. Samotná skutočnosť, že sa sťažovateľka so závermi krajského súdu nestotožňuje, nemôže založiť odôvodnenosť jej sťažnosti a nezakladá ani právomoc ústavného súdu nahradiť právne názory krajského súdu svojimi vlastnými.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd sťažnosť aj v tejto časti pri predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol ako zjavne neopodstatnenú (§ 25 ods. 2 druhej vety zákona o ústavnom súde).

Keďže ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto uznesenia, rozhodovanie o ďalších nárokoch a požiadavkách sťažovateľky uplatnených v jej sťažnosti už stratilo opodstatnenie.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 4. apríla 2012